

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Інститут «Академія мистецтв імені С.С. Прокоф'єва»
Кафедра мистецтв**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту

_____ **М.І.Антоненко**

_____ 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Спеціальний інструмент (фортепіано)

освітній рівень магістр

галузь знань 02 Культура і мистецтво

спеціальність
(спеціалізація) 025 «Музичне мистецтво»

освітня програма «Музичне мистецтво. Вокал»
 «Музичне мистецтво. Інструментальне виконавство»

тип дисципліни обов'язкова

Київ – 2021 рік

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри мистецтв

Протокол від 13 жовтня 2021 року №2

Завідувач кафедри мистецтв

Марченко В.В.

Погоджено:

Гарант освітньої програми

(підпис, ініціали, прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

<i>Найменування показників</i>		<i>Розподіл годин за навчальним планом</i>		
Кількість кредитів:	10	Вид занять	Форма навчання	
			Денна	Заочна
Загальна кількість годин:	300	Лекції:	-	-
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:	1,2	Практичні заняття:	164	-
Семестр:	3	Лабораторні заняття:	-	-
Тижневе навантаження (год.):		Семінарські заняття:	-	-
аудиторне:	164	Самостійна робота:	136	
самостійна робота:	136	Консультації:	-	-
Форма підсумкового контролю:	1,2 залік; 3 екзамен	Індивідуальні заняття:	-	-
Мова навчання:	українська			

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у ННП кафедри мистецтв, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою akademart@ukr.net

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Основний музичний інструмент» (фортепіано) є розвиток загальнокультурного та музично-творчого потенціалу студентів на основі формування відповідного комплексу виконавських умінь та навичок, накопичення різностильового та різножанрового репертуару, оволодіння методами виконавського та художньо-педагогічного аналізу виконуваних творів, набуття досвіду виконавської та музично-педагогічної діяльності.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Основний музичний інструмент» (фортепіано) є: оволодіння основами виконавської майстерності; опанування різножанровим та різностильовим репертуаром; оволодіння теоретичними основами фортепіанного виконавства; ознайомлення із різними методами аналізу виконуваних творів: виконавським, стильовим, художньо-педагогічним, із методиками аналізу-інтерпретації музики; набуття досвіду сольного виконавства, концертмейстерської та ансамблевої практики, організації культурно-просвітницької діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- основи методології роботи над музичними творами різних епох, стилів та жанрів;
- шляхи вдосконалення рухомоторних навичок, метроритму, слуху, музичного мислення і пам'яті та чуття форми твору, образної уяви.

вміти:

- працювати над нотним текстом і відтворювати його на музичному інструменті;
- вільно володіти технічними прийомами гри на одному з музичних інструментів у процесі виконання спеціальних вправ, етюдів, музичних творів різного ступеня складності, їх окремих фрагментів

в умовах практичних індивідуальних занять та самостійної позааудиторної роботи;

- використовувати отримані музично-теоретичні знання та практичні навички на уроках музичного мистецтва в школі.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 210 годин / 7 кредитів БСТБ.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Інструктивно-технічний матеріал

Гами.

Етюд.

Теоретико-виконавський колоквіум.

Змістовий модуль 2. Практикум шкільного репертуару

Фортепіанна мініатюра старовинних композиторів (докласичної доби).

Пісня шкільного репертуару (1 - 4 клас) під власний акомпанемент.

Теоретико-виконавський колоквіум.

Змістовий модуль 3. Сольне виконання програми

Велика форма та п'єса кантиленного характеру.

ТНДЗ. Письмова анотація виконуваного твору.

Теоретико-виконавський колоквіум.

Змістовий модуль 4. Інструктивно-технічний матеріал

Гами eB-шопII, aB-шопII, B-шо11.

Етюд.

Теоретико-виконавський колоквіум.

Змістовий модуль 5. Практикум шкільного репертуару

Тематична добірка «Авторський фортепіанний цикл» (2 п'єси).

Пісня шкільного репертуару (5 - 6 клас) під власний акомпанемент.

Теоретико-виконавський колоквіум.

Змістовий модуль 6. Сольне виконання програми

Твір циклічної форми (рондо, фантазія, скерцо) та п'єса.

Теоретико-виконавський колоквіум.

ІНДЗ. Письмова анотація виконуваного твору.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	Усього	у тому числі				
		л	П	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Інструктивно-технічний матеріал						
Тема 1. Тема 1. Гами йев-шої., §8- ШОІ.	15			5		10
Тема 2. Етюд. Теоретико- виконавський колоквіум.	15			5		10
Змістовий модуль 2. Практикум шкільного репертуару						
Тема 1. Фортепіанна мініатюра старовинних композиторів (докласичної доби).	15			5		10
Тема 2. Пісня шкільного репертуару (1 - 4 клас) під власний супровід. Теоретико- виконавський колоквіум.	15			5		10
Змістовий модуль 3 Сольне виконання програми						
Тема 1. Твір великої форми	18			7		11
Тема 2. П'єса кантиленного характеру. Теоретико- виконавський колоквіум	18			7		11

ІНДЗ. Письмова анотація виконуваного твору.					8	
Усього годин за семестр	104			34	8	62
Змістовий модуль 4. Інструктивно-технічний матеріал						
Тема 1. Гами ЄБ-шоП, аБ-шоП, Б-шоП.	15			5		10
Тема 2. Етюд. Теоретико-виконавський колоквіум.	15			5		10
Змістовий модуль 5. Практикум шкільного репертуару						
Тема 1. Тематична добірка «Авторський фортепіанний цикл» (2 п'єси). Теоретико-виконавський колоквіум.	16			6		10
Тема 2. Пісня шкільного репертуару (5 - 8 клас) під власний акомпанемент. Теоретико-виконавський колоквіум.	16			6		10
Змістовий модуль 6. Сольне виконання програми						
Тема 1. Твір циклічної форми (рондо, фантазія, скерцо)	18			7		11
Тема 2. П'єса. Теоретико-виконавський колоквіум.	18			7		11
ІНДЗ. Письмова анотація виконуваного твору.	8				8	
Усього годин за семестр	106			36	8	62
Загальна кількість годин	210			70	16	124

5. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1	Інструктивно-технічний матеріал	20
2	Практикум шкільного репертуару	22
3	Сольне виконання програми	28
5	Разом	70

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1	Інструктивно-технічний матеріал	40
2	Практикум шкільного репертуару	40
3	Сольне виконання програми	44
5	Разом	124

7. Індивідуальні завдання

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
		Денна форма
1	Виконавський аналіз на музичний твір	16
2	Разом	16

8. Методи навчання

1. Словесні, наочні, практичні, методи самостійної роботи.

9. Методи контролю

1. Екзамен (1-й семестр)
2. Диференційований залік (2-й семестр)

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота			Сума
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль №2	Змістовий модуль №3	
Т1. Інструктивно-технічний матеріал	Т2. Практикум шкільного репертуару	Т3. Сольне виконання програми	100
20	20	60	

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота			Сума
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль №2	Змістовий модуль №3 (екзамен)	
Т1. Інструктивно-технічний матеріал	Т2. Практикум шкільного репертуару	Т3. Сольне виконання програми	100
15	15	70	

Критерії і норми оцінювання знань, умінь і навичок студентів з «Основний музичний інструмент»

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи),	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання сольного виконання

A	Сума	
відмінно	90-100	Загальна відповідність усім вимогам, якісне та досконале виконання твору.
B		
добре	82-89	Відносно якісне виконання твору при недосконалому дотримуванні деяких з вимог II - III груп.
C		
добре	75-81	Загальне опанування твору невідповідність деяким вимогам II - III груп.
D		
задовільно	67-74	Часткове опанування твору, невідповідність багатьом вимогам II - III груп.
E		
задовільно	60-66	Часткове опанування твору, невідповідність

		вимогам I - II - III груп.
ґХ		
незадовільно	35-59	Всі ці і нижчі бали не зараховуються як позитивні та вимагають від студента доопрацювання програми та повторного виступу.
Х		
незадовільно	0-34	Без права перездачі.

Оцінювання ІНДЗ (виконавський аналіз на музичні твори) - 8 балів.

12. Вимоги до виконання сольної програми

I група основних необхідних завдань	
Грамотність виконання тексту твору.	Грамотне опанування текстом твору з донесенням усіх авторських та редакторських ремарок
Організація ігрового апарату та володіння прийомами гри.	Звільнені лікті, плечі (володіння допоміжними рухами), оптимальне положення корпусу для вільного виконання всіх необхідних прийомів гри (акордів, арпеджіо, пасажів, тощо).
Віртуозність, технічна вправність.	Швидкість виконання залежить від жанру твору, відповідної артикуляції, володіння штрихами, розшифрування мелізматики відносно стилю композитора.
Розуміння форми твору.	Грамотна, цікава та емоційно-продумана побудова мотивів, фраз, речень, періодів музичного твору з підкресленням кульмінацій, каденцій та каденційно-подібних зворотів.
II група важливих професійно-технічних завдань	
Мелодія та фразування.	Виразне виконання мелодії, грамотна побудова фраз та мотивів, емоційне наповнення мелодичного голос (або голосів), володіння технікою legato в кантілені.
Метро-ритмічна сторона виконання.	Дотримання законів метричної організації музичного матеріалу (відчуття метричної пульсації, метричної перемінності, поліметрії, тощо), правильність розшифрування ритмічних фігур, особлива увага до неквадратного поділу ритмічних тривалостей (тріолей, квінтолей, тощо), синкоп та поліритмії.
Темброво-гармонічні особливості твору.	Вміння визначити важливі елементами гармонічної мови.
Фактура	Грамотність розшарування музичної тканини на пласти (мелодію та акомпанемент, на кілька рівнозначних контрапунктуючи ліній, тощо).

Динаміка, темп, їх розвиток.	Доцільність у виборів темпів, володіння палітрою динамічних відтінків та градацій.
III група важливих професійно-технічних завдань	
Розвиток образного змісту твору.	Впевненість донесення образності музичного матеріалу, глибина опанування змістом твору.
Втілення рис стилю композитора.	Стильова відповідальність усіх образно-виразових засобів та прийомів, розкриття жанру виконуваного твору.
Рівень емоційності, артистизм, сценічна майстерність.	Емоційна яскравість, артистичність, експресивність виконання, глибина втілення власних почуттів та переживань, зібраність та сценічна витримка.
Своєрідність індивідуального розуміння змісту твору.	Особливості індивідуальної інтерпретації, власного бачення твору, не традиційність підходу до музичного матеріалу.

Особливої уваги вимагає ставлення до звуку або звукова культура виконання. Звукова культура виконання пов'язана з багатьма факторами - з стилем композитора, жанром та формою твору, засобами музичної виразності та індивідуальними особливостями виконавця. В зв'язку з цим, вміння володіти звуком як явище універсальне та багатогранне, можна віднести до кожного пункту вищезазначених вимог.

13. Рекомендована література

Базова література

1. Кашкадамова Н. Історія фортеп'янного мистецтва. ХІХ сторіччя : підручник. - Тернопіль : АСТОН, 2006. - 608 с., нот
2. Кашкадамова Н. Фортеп'янне мистецтво Шопена / Н. Кашкадамова. - Тернопіль : АСТОН, 2000. - 212 с.
3. Серотюк П. Музична педагогіка та виконавство / П. Серотюк. - К. : Навчальна книга - Богдан, 2009. - 64 с.
4. Українська фортеп'янна музика : навч. посіб. / Т. Завадська, О. Козачук. - К. : Музична Україна, 2004. - Ч. І. - 175 с.
5. Українська фортеп'янна музика : навч. посіб. / Т. Завадська, О. Козачук. - К. : Музична Україна, 2006. - Ч. ІІ. - 163 с.

Додаткова література

1. Барвінський В. Колядки і щедрівки для фортепіано зі словесним текстом [Ноти] / В. Барвінський. - Тернопіль : Астон, 2003. - 24 с.
2. Барвінський В. Прелюдії для фортепіано [Ноти] / В. Барвінський. - Тернопіль : СМП "Астон", 1998. - 32 с.
3. Бах Й.-С. Добре темперований клавір [Ноти] / Й.-С. Бах. - Т. I, II. - М. : Музика, 1974.
4. Бах Й.-С. Добре темперований клавір [Ноти] / Й.-С. Бах. - Т. I, II. - М. : Музика, 1978.
5. Бах Й.-С. Триголосні інвенції для фортепіано [Ноти] : (уртекст) / Й. - С. Бах. - К. : Музична Україна, 1994. - 32 с.
6. Бах Й.-С. Двоголосні інвенції для фортепіано [Ноти] : (уртекст) / Й.-С. Бах. - К. : Музична Україна, 1993. - 32 с.
7. Бах Й.-С. Французькі сюїти [Ноти] / Й.-С. Бах. - СПб : Композитор, 1999.
8. Бах Й.-С. Французькі сюїти [Ноти] / Й.-С. Бах. - М. : Музика, 1975.
9. Бах Й.-С - Гендель Г.Ф. Вибрані сюїти [Ноти]. - К. : Музична Україна, 1985.
10. Бетховен Л. 32 сонати для фортепіано [Ноти] / Л. Бетховен. - Т. I. - М. : Музика, 1982.
11. Брамс Й. Вибрані фортепіанні твори. П'єси, тв.116, 117 [Ноти] / Й. Брамс. - СПб : Композитор, 1994.
12. Брамс Й. Вибрані фортепіанні твори. П'єси, тв.118, 119 [Ноти] / Й. Брамс. - СПб : Композитор, 1994.
13. Бриль И. Практический курс джазовой импровизации для фортепиано [Ноти] : учеб. пособие / И. Бриль ; Ред. Ю.Н. Холопова. - 2-е изд., испр. - М. : Сов. композитор, 1982. - 112 с.
14. Гайдн Й. Сонати для фортепіано [Ноти] / Й. Гайдн. - СПб : Композитор, 1997.

15. Дебюссі К. Прелюдії для фортепіано [Ноти] / К. Дебюссі. - Л. : Музика, 1980.
16. Джоппин С. Регтаймы для фортепіано [Ноты]. Тетрадь 1 / С. Джоппин. - СПб : Композитор, 2002. - 67 с. - (Золотой репертуар пианиста).
17. Етюдн для фортепіано на різні види техніки. 6 клас [Ноти] : учбовий репертуар дит. муз. шкіл / ред.-упоряд. Р. С. Гіндін, М. Н. Карафінка. - 8-е вид. - К. : Музична Україна, 1988. - 152 с.
18. Клементі М. Сонатини [Ноти] / М. Клементі. - М. : Музика, 1984.
19. Климчук Б. Дві "Кременецькі п'єси для фортепіано". Бона (Пасакалія). Іква (Рондо) [Ноти] / Б. Климчук. - Тернопіль : НЛУК, 2002. - 14 с.
20. Косенко В. Вибрані фортепіанні твори [Ноти] / В. Косенко. - К. : Музична Україна, 1980.
21. Куперен Ф. Вибрані твори [Ноти] / Ф. Куперен. - СПб : Композитор, 1994.
22. Легкая классика для фортепіано [Ноты]. Вып. 4 / В легком переложении Г. И. Фиртича. - СПб : Композитор, 2000. - 44 с. - (Monplaisir - Мое удовольствие).
23. Лятошинський Б. П'ять прелюдій для фортепіано [Ноти] / Б. Лятошинський. - К. : Музична Україна, 1993. - 12 с.
24. Мендельсон Ф. Пісні без слів [Ноти] / Ф. Мендельсон. - М. : Музика, 1986.
25. Моцарт В. А. Сонати для фортепіано [Ноти] / В. А. Моцарт. - СПб : Композитор, 1993.
26. Ревуцький Л. Вибрані твори для фортепіано [Ноти] / Л. Ревуцький. - К. : Музична Україна, 1993. - 26 с.
27. Фортепіано. 7 клас [Ноти] : учбовий репертуар для дит. муз. шкіл. Ч. 1. - К. : Муз. Україна, 1994. - 56 с.
28. Хрестоматія педагогического репертуара для общего курса фортепіано детской музыкальной школы [Ноты]. Тетрадь 1. Начальный период обучения / сост. Ф. Л. Станг, Н. Р. Чернышева. - СПб : Композитор, 2002. - 32 с.

29. Черні К. Школа вправності для фортепіано [Ноти]. Тв. 299. Зошити 1-2 / К. Черні. - К. : Музична Україна, 1995. - 52 с.
30. Черні К. Мистецтво вправності пальців [Ноти] / К. Черні. - К. : Музична Україна, 1977.
31. Шамо І. Картини російських живописців [Ноти] / І. Шамо. - К. : Музична Україна, 1973.
32. Шуберт Ф. Шість музичних моментів [Ноти] / Ф. Шуберт. - СПб : Композитор, 1993.
33. Щедрін Р. 24 прелюдії і фуги для фортепіано [Ноти] / Р. Щедрін. - М. : Музика, 1971.

Інтернет-ресурси:

piano-sheets.ru/

notopedia.ru/

dmitrykrasnoukhov.kiev.ua/tag/noty/

dassicalmusicdmks.m/.../popular_arch.

ib-notes. orpheusmusic.ru/

dassicalmusic.com.ua/music.html

zonanot.ru/notes.

taranov.net/piano .

pianonotes.ru/